

מחשבת ישראל

לבתי ספר דתיים

השלמה לרמת 2 יח"ל

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שבע סוגיות. מסוגיות אלה עליך לבחור בשתי הסוגיות שלמדת. (לכל סוגיה – 50 נקודות; סה"כ – 100 נקודות)
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) ענה אך ורק על שאלות הקשורות לסוגיות שלמדת. (2) בסס את דבריך על המקורות. כתוב בקיצור ובהירות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

שים לב: עליך לבחור בשתיים מן הסוגיות 2-8, ולענות על השאלות הקשורות לסוגיות שבחרת, לפי ההוראות בכל סוגיה. בחר רק בסוגיות שלמדת.

סוגיה 2 — תורה ומצוות (50 נקודות)

אם בחרת בסוגיה זו, עליך לענות על שלוש שאלות:

על שתיים מן השאלות 1-3 ועל אחת מן השאלות 4-5.

ענה על שתיים מן השאלות 1-3 (לכל שאלה — 20 נקודות).

1. ריה"ל, ספר הכוזרי; רמב"ם, מורה נבוכים

א. "אמר המלך הכוזרי: [...] חשבתי על מצבכם בגלות, וראיתי כי יש לה' סוד בשמירת קיומכם [...]. השבתות והמועדים הם בין הסיבות החזקות ביותר אשר שם הא-לוה לשמירת דמותכם וצביונכם". הסבר דברים אלה באמצעות שתי דוגמאות שמלך כוזר מביא כדי להוכיח את דבריו. (6 נקודות)

ב. (1) יש הטוענים כי ניוונים מקרבים אותם לה' יותר מקיום מצוות מעשיות.

מה היה ריה"ל עונה על טענה זו? (4 נקודות)

(2) איזו ראייה מעולם הטבע ריה"ל מביא לחיזוק שיטתו בעניין זה? (4 נקודות)

ג. מהו ההבדל בין שיטת ריה"ל ובין שיטת רמב"ם בנוגע לטעמם של פרטי המצוות? (6 נקודות)

2. ר"י אלבו, ספר העיקרים

א. ראובן: כדי להגיע לשלמות חייבים לקיים מצוות עשה רבות.

שמעון: לא נכון, לא חייבים. אפשר להגיע לשלמות גם אם לא עושים כלום.

האם ר"י אלבו היה מסכים עם דברי שמעון? נמק. (7 נקודות)

ב. "שס"ה (מצוות לא תעשה) — כנגד ימות החמה, ורמ"ח (מצוות עשה) — כנגד איבריו של אדם". הסבר דרשה זו, לפי ר"י אלבו. (6 נקודות)

ג. "ישנם שלושה חלקים שהתורה נחלקת אליהם".

ציין את שלושת ה"חלקים".

בחר בשניים מן החלקים שציינת, ולכל חלק כתוב דוגמה למצוות עשה ולמצוות לא תעשה

(סך הכול — ארבע דוגמאות). (7 נקודות)

3. מהר"ל, תפארת ישראל

א. (1) ציין את שתי הדוגמאות שרבי עקיבא מביא בתשובתו על שאלותיו של טורנוסרופוס בנוגע למצוות המילה.

(2) לפי מהר"ל, הסבר כיצד כל דוגמה שצינת מסייעת ליישב את שאלותיו של טורנוסרופוס. (10 נקודות)

ב. (1) לפי מהר"ל, הסבר מדוע ציוותה התורה למול את הבנים דווקא ביום השמיני.

(2) הסבר כיצד הסבר זה עונה על השאלה מדוע רק ישראל נצטוו על המילה. (10 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 4-5 (10 נקודות).

4. רמב"ם, הלכות דעות

א. לאה: לשם מה את מתעמלת כל יום?

רחל: זו עבודת ה' שלי!

לדעתך, האם היה רמב"ם מסכים עם דברי רחל? נמק. (4 נקודות)

ב. ציין שלושה סוגים של דיבור אסור, והסבר כל אחד מהם. (6 נקודות)

5. רמב"ם, מורה נבוכים

א. "ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים... ויסב אלקים את העם דרך המדבר ים סוף".

איזה לימוד בנוגע למצוות למד רמב"ם מפסוק זה? (7 נקודות)

ב. לפי רמב"ם, מדוע ה' אינו משנה בדרך נס את הטבע של בני האדם? (3 נקודות)

סוגיה 3 — עם ישראל עם סגולה (50 נקודות)

אם בחרת בסוגיה זו, עליך לענות על שלוש שאלות:

על שתיים מן השאלות 6-8 ועל אחת מן השאלות 9-10.

ענה על שתיים מן השאלות 6-8 (לכל שאלה — 20 נקודות).

6. ריה"ל, ספר הכוזרי

"אמר החבר: כי ישראל באומות הם בבחינת הלב באיברים, שהוא רב חוליים מכולם ורב בריאות מכולם".

א. הסבר כיצד הלב הוא גם "רב חוליים" מכל האיברים וגם "רב בריאות" מכולם, לפי ריה"ל.

(6 נקודות)

ב. עם ישראל נמשל ללב. באיזה מובן עם ישראל הוא "רב חוליים", ובאיזה מובן הוא

"רב בריאות", לפי ריה"ל? (8 נקודות)

ג. "אכן חָלֵינוּ הוא נשא ומכאֵינוּ סָבָלָם".

הסבר את הפירוש של ריה"ל לפסוק הזה, וכתוב את ההוכחה לפירוש זה שהוא מביא מן

המציאות בימיו. (6 נקודות)

7. רמב"ם, הלכות עבודת כוכבים

א. לפי רמב"ם, תאר את שלושת השלבים בהתפתחות העבודה הזרה בעולם. (10 נקודות)

ב. לפי רמב"ם, כיצד הגיע אברהם למסקנה שבני דורו טועים? (5 נקודות)

ג. לפי רמב"ם, מה עשה ה' כדי ש"דרך האמת" תישמר לדורות? (5 נקודות)

8. מהר"ל, נצח ישראל

א. כיצד מהר"ל מגדיר את הבחירה של ה' בנח, וכיצד הוא מגדיר את הבחירה של ה' באברהם?

מהו ההבדל בין הבחירות, לפי מהר"ל? (7 נקודות)

ב. לפי ההסבר של מהר"ל (לשיטת רבי מאיר), מה אפשר ללמוד מן הפסוק "בנים אתם

לה' אלקיכם" על אופי הבחירה של ה' בישראל? (7 נקודות)

ג. "הלא הוא אביך קָנָךְ".

לפי מהר"ל, מה המילה "קָנָךְ" מוסיפה על המילה "אביך"? (6 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 9-10 (10 נקודות).

9. ריה"ל, ספר הכוזרי

"אז שלח (מלך כוזר) לקרוא לאחד החכמים היהודים ושאל אותו על אמונתו".

א. לאיזו תשובה ציפה מלך כוזר, ומה ענה לו החבר? (6 נקודות)

ב. לדעת מלך כוזר, מהי הסיבה לתשובתו המאכזבת של החבר? (4 נקודות)

10. הרב וינברג, שרידי אש

א. חייל המשרת בצה"ל והוא בן לאב יהודי ולאם לא יהודייה, מבקש שמדינת ישראל תכיר

ביהדותו בזכות מגוריו בישראל, שירותו בצה"ל ושלטתו בשפה העברית.

מה הייתה התשובה של הרב וינברג על בקשה זו? נמק. (5 נקודות)

ב. בשנים האחרונות מתעורר בציבור במדינת ישראל ויכוח בנוגע לשאלה אם המדינה היא

"מדינת היהודים" או "מדינת היהדות".

מהי עמדת הרב וינברג בעניין זה? נמק. (5 נקודות)

סוגיה 4 — תפילה (50 נקודות)

אם בחרת בסוגיה זו, עליך לענות על שלוש שאלות:

על שתיים מן השאלות 11-13 ועל אחת מן השאלות 14-15.

ענה על שתיים מן השאלות 11-13 (לכל שאלה — 20 נקודות).

11. רבנו בחיי, חובות הלבבות

א. לפי רבנו בחיי, מתי עלולה אמירת הבקשה "יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך" להיות

"גנאי גדול" למתפלל? (6 נקודות)

ב. לפי רבנו בחיי, מדוע תיקנו רבותינו ז"ל סדר ונוסח קבועים לתפילה? (8 נקודות)

ג. ראובן: שמעון, כִּבֵּה את הטלפון הסלולרי שלך. עוד רגע תתחיל תפילת מנחה.

שמעון: למה לכבות? אני מעביר את המכשיר למצב "רטט", ואם יתקשרו אליי — לא אענה.

לדעתך, מה היה סובר רבנו בחיי במחלוקת זו? נמק. (6 נקודות)

12. ריה"ל, ספר הכוזרי

א. לפי ריה"ל, מהי ההשפעה הטובה של התפילה על נפש החסיד המתפלל? (6 נקודות)

ב. לפי ריה"ל, מדוע הנפש נזקקת להשפעה הטובה של השבת, הרי שלוש התפילות שהחסיד

מתפלל בכל יום כבר משפיעות עליו לטובה? (8 נקודות)

ג. באחת מזמירות השבת כתוב "להתענג בתענוגים, ברבורים וּשְׁלֹו וּדְגִים... והשְׁנָה משובחת".

לפי ריה"ל, האם מי שמרבה לאכול מעדנים בשבת וישן בה שעות רבות זוכה

להשפעה הטובה של יום השבת? נמק. (6 נקודות)

13. ר"י אלבו, ספר העיקרים

- א.** ראובן התבשר כי הוא חולה במחלה קשה.
בני משפחתו מנסים לשכנעו שלא יתייאש, וירבה בתפילה לרפואתו.
ראובן מסרב בטענה כי התפילות לא יועילו, כי כך נגזר עליו.
לדעתך, עם מי היה ר"י אלבו עשוי להסכים? נמק. (6 נקודות)
- ב.** "אתה (איוב) נוטה לדעת הרשעים האומרים [...] לבטל את התפילה, כדי שלא תשתנה ידיעתו".
הסבר טענה זו, וכתוב מה עונה עליה ר"י אלבו. (6 נקודות)
- ג.** (1) מה הם שלושת התנאים "שהתפילה צריכה [...]" כדי שתהיה ראויה להתקבל?
(2) לפעמים המתפלל רחוק מה', לכן תפילתו אינה מתקבלת גם אם קיים את
שלושת התנאים הנדרשים לקבלת התפילה. אם כן, מה עליו לעשות כדי שתפילתו
תתקבל, לפי ר"י אלבו?
(8 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 14-15 (10 נקודות).

14. רמב"ם, ספר המצוות; רמב"ן, השגות על ספר המצוות

- א.** רמב"ן חולק על רמב"ם בהבנת הציווי "ולעבדו בכל לבבכם".
הסבר מחלוקת זו. (5 נקודות)
- ב.** יש הטוענים כי תפילה בשעת צרה ומצוקה אינה תפילה אמיתית, כי היא נובעת
ממצב קשה זמני.
האם היה רמב"ן מסכים עם טענה זו? נמק. (5 נקודות)

15. רמח"ל, דרך ה'

- א.** "האדון ברוך הוא נתן לאדם דעה להנהיג את עצמו בעולם בשכל ובתבונה [...]", והעניין הזה מיוסד
על שני שורשים (סיבות).
מה הם שני השורשים? (5 נקודות)
- ב.** לפי רמח"ל, איזו בעיה עלולה להיווצר בעקבות עיסוק האדם בענייני העולם הזה,
ומהו התיקון לכך? (5 נקודות)

סוגיה 5 — דת ומדע (50 נקודות)

אם בחרת בסוגיה זו, עליך לענות על שלוש שאלות:

על שתיים מן השאלות 16-18 ועל אחת מן השאלות 19-20.

ענה על שתיים מן השאלות 16-18 (לכל שאלה — 20 נקודות).

16. הרב בר שאול, מערכי לב

א. מהו ההבדל בין "חסיד" ל"חכם", לפי ההסבר של הרב בר שאול לדברי רמב"ם על

חסידי אומות העולם וחכמיהם? (7 נקודות)

ב. מהי הביקורת של הרב בר שאול על בעלי התאוריות המודרניות בפסיכולוגיה?

(7 נקודות)

ג. לפני כמאה שנים טען מדען בריטי כי המדע בן זמנו הגיע לשלב שבו הוא יכול להסביר

כל תופעה בטבע. לדעתך, מה היה הרב בר שאול טוען נגד טענה זו? נמק. (6 נקודות)

17. הרב שניאורסון, אגרות קודש

הרב שניאורסון כתב: "כמה מהמדענים שומרי המצוות [...] נוקטים עמדה מצטדקת כלפי המדע [...] (והם) בושים או נבוכים כשעליהם להצהיר [...] על דבקותם באמתות הבסיסיות של התורה".

א. הסבר מדוע אותם מדענים "בושים או נבוכים", לפי הרב שניאורסון. (6 נקודות)

ב. הרב שניאורסון קבע שעמדתם של מדענים אלה "אינה תואמת כלל את השקפת המדע החדש".

הסבר קביעה זו. (7 נקודות)

ג. יש מפרשים הטוענים שהמילה "יום" הנזכרת במעשה בראשית משמעה עידן

בן מיליוני שנים.

הסבר על מה הרב שניאורסון מבסס את התנגדותו לפרשנות זו. (7 נקודות)

18. פרופ' לוי, יהדות ומדע

- א. (1) לפי פרופ' לוי, מהי התרומה של התורה להתפתחות המדע המודרני? (4 נקודות)
- (2) איזו אמונה אלילית חדרה לפילוסופיה היוונית, ומהו הנזק שהיא גרמה להתפתחות המדע? (4 נקודות)
- ב. לפי פרופ' לוי, כיצד החובה לברך לפני כל אכילה יכולה לסייע למנוע שואה גרעינית? (6 נקודות)
- ג. "חוקי טבע יציבים הם בסיס מוצק [...] לביסוס אמונתנו יותר מאשר הנסים". הסבר קביעה זו, וכתוב מהו תפקיד הנס, לפי פרופ' לוי. (6 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 19-20 (10 נקודות).

19. מהר"ל, באר הגולה

- "על ארבעה דברים חמה לוקה [...] ובשביל ארבעה דברים מאורות לוקים" (סוכה, כ"ט, ע"א).
- א. ציין שני דברים שבגללם "חמה לוקה" או "מאורות לוקים". (2 נקודות)
- ב. איזו טענה אפשר לטעון נגד דברי חז"ל אלה, לפי מהר"ל? (4 נקודות)
- ג. מהי התשובה של מהר"ל על הטענה שכתבת בסעיף ב? (4 נקודות)

20. הרב קוק, אגרות הראיה

- א. הרב קוק מזכיר שני מקורות שהנאמר בהם מתיישב עם מניין שנות היצירה על פי הגאולוגיה. הבא אחד מהם, והסבר כיצד הוא מתיישב עם מניין זה. (5 נקודות)
- ב. "שהרי הכול יודעים שמעשי בראשית הם מכלל סתרי תורה". אם כן, מהי התועלת שבני אדם יכולים להפיק מסיפור מעשה בראשית כפי שהוא כתוב בתורה, לפי הרב קוק? (5 נקודות)

סוגיה 6 — בחירה והשגחה, שכר ועונש (50 נקודות)

אם בחרת בסוגיה זו, עליך לענות על שלוש שאלות:

על שתיים מן השאלות 21-23 ועל אחת מן השאלות 24-25.

ענה על שתיים מן השאלות 21-23 (לכל שאלה — 20 נקודות).

21. רמב"ם, הקדמה למסכת אבות: חזון איש, אמונה וביטחון

ראובן: שמעון, מדוע לא בנית מעקה למרפסת שלך? בגללך נפלתי ונפצעתי. ברוך ה' שרצה באותו הרגע שלא אפצע פציעה חמורה.

שמעון: גם לו הייתי בונה מעקה, לא היה הדבר עוזר לך. רצון ה' היה שתיפול ותיפצע בכל מקרה.

א. לפי רמב"ם, האם טענתו של שמעון נכונה? נמק. (6 נקודות)

ב. (1) לפי הבנתך את דברי רמב"ם, האם נכונים דברי ראובן, שה' רצה באותו הרגע שהוא

לא יפצע פציעה חמורה? נמק. (2 נקודות)

(2) לפי חזון איש, האם נכונים דברי ראובן, שה' רצה באותו הרגע שהוא לא יפצע

פציעה חמורה? נמק. (6 נקודות)

ג. "וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ".

מהו הרעיון שלמד רמב"ם מפסוק זה בנוגע לקללות ולעונשים שכתובים בתורה?

(6 נקודות)

22. רמב"ם, אגרת תימן

א. על מעמד הר סיני כתוב בתורה "כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים".

לפי רמב"ם, מהי המטרה של מעמד הר סיני על פי פסוק זה? (6 נקודות)

ב. לפי רמב"ם, מה הבטיח ה' למי שעמדו במעמד הר סיני "הם ובניהם ובני בניהם

עד סוף כל הדורות"? (6 נקודות)

ג. "ואתם, אחינו, חזקו ואמצו [...] ואל יבהילו אתכם תכיפות השמדות ותוקף ידי האויב עליכם

וחולשת אומתנו".

כתוב שניים מן ההסברים שבעזרתם רמב"ם מצדיק את הצרות הרבות שבאות על

עם ישראל בגלות. (8 נקודות)

23. רמב"ן, פירוש התורה; רס"ג, אמונות ודעות

- א. לדעת רמב"ן, מדוע השכר על המצוות והעונש על העבירות הם בגדר "נסיים"? (6 נקודות)
- ב. "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך".
לפי רמב"ן, מהו הדבר שעמי הארץ רואים, וכיצד דבר זה מביא אותם למסקנה ששם ה' נקרא על ישראל? (6 נקודות)
- ג. (1) לדעת רמב"ן, מדוע התורה מזכירה באריכות את השכר והעונש שבעולם הזה, ואינה מזכירה כלל את השכר והעונש בעולם הנשמות? (6 נקודות)
- (2) איזו תשובה נוספת עונה רס"ג על שאלה זו? (2 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 24-25 (10 נקודות).

24. רס"ג, אמונות ודעות

- א. רבקה: ה' אינו יודע הכול מראש!
שרה: מה לדעתך הוא אינו יודע מראש?
רבקה: הוא אינו יודע אם אני אבחר בדקה הבאה לדבר או לשתוק.
לפי רס"ג, האם רבקה צודקת בטענתה? הסבר את תשובתך. (5 נקודות)
- ב. אב בית הדין: נמרוד, אתה חייב עונש על הגנבה שגנבת.
נמרוד: אני לא אשם. ה' ידע מראש שאני אקח את החפץ, ואיך יכולתי שלא לקחת אותו?
לפי רס"ג, האם טענתו של נמרוד נכונה? הסבר את תשובתך. (5 נקודות)

25. הרב דסלר, מכתב מאלוהו

- א. לפי הרב דסלר, מהי "נקודת הבחירה"? בתשובתך הסבר את משל המלחמה שהוא מזכיר בדבריו. (6 נקודות)
- ב. יוסף: בנימין, בוא לבית המדרש. שיעור הגמרא של ראש הישיבה עומד להתחיל.
בנימין: לא עכשיו. אני מעדיף ללמוד כרגע את החוברת "אמונה וגאולה".
כיצד היה הרב דסלר מתייחס לדברי בנימין? נמק. (4 נקודות)

סוגיה 7 — אמונת חכמים (50 נקודות)

אם בחרת בסוגיה זו, עליך לענות על שלוש שאלות:

על שתיים מן השאלות 26-28 ועל אחת מן השאלות 29-30.

ענה על שתיים מן השאלות 26-28 (לכל שאלה — 20 נקודות).

26. ריה"ל, ספר הכוזרי; רמב"ם, הלכות ממרים: מהר"ל, באר הגולה

- א. מלך כוזר שאל את החבר כיצד חידוש מצוות לאחר ימי משה רבנו מתיישב עם האיסור "לא תִסֵּף עליו ולא תגרע ממנו". מה ענה לו החבר? (6 נקודות)
- ב. לפי רמב"ם, כיצד חידוש גזרות ותקנות על ידי חכמים והתרת איסורים לשעה מתיישבים עם האיסור "לא תִסֵּף עליו ולא תגרע ממנו"? (6 נקודות)
- ג. (1) לפי מהר"ל, הסבר את האיסור "לא תִסֵּף", והבא דוגמה לאיסור זה. (4 נקודות)
(2) לפי מהר"ל, מה חמור יותר – לעבור על האיסור "לא תגרעו" או לא לקיים את המצווה? מהו הנימוק של מהר"ל? (4 נקודות)

27. רמב"ם, הלכות תלמוד תורה

- א. לפי רמב"ם, במה "כתר תורה" שונה מ"כתר כהונה" ו"כתר מלכות"? (7 נקודות)
- ב. זבולון: אני עושה מלאכתי קבע ותורתי ארעי. אין לי בררה, אני צריך פרנסה. יששכר: כך לא תהיה תלמיד חכם.
- זבולון: מדוע? הרי זה מצב זמני. לאחר שאתעשר אעסוק רק בלימוד תורה.
- לפי רמב"ם, האם זבולון צודק בגישתו ללימוד תורה? נמק. (7 נקודות)
- ג. לפי רמב"ם, מהי המעלה של לימוד תורה בלילה? (6 נקודות)

28. רמב"ן, פירוש התורה; ספר החינוך

- א. (1)** לפי רמב"ן, איזו בעיה תיווצר בגלל "הדברים הנולדים" שאינם כתובים בתורה שבכתב?
- (2)** הסבר את הפתרון של התורה לבעיה זו.
(8 נקודות)
- ב.** "אם אסר בית הדין הקודם [...] אין כוח בבית דין הבא אחריו לבטל תקנתו, ואפילו הוא גדול ממנו בחכמה ובמניין".
מהו הנימוק של בעל ספר החינוך להלכה זו? (6 נקודות)
- ג.** "כל מחלוקת שתהיה בין חכמינו שבדורנו, והחולקין יהיו שווין בחכמה" — כיצד מכריעים פְּרָט. (6 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 29-30 (10 נקודות).

29. הר"ן, דרשות

- א.** "מינוי השופטים היה לשפוט משפטי התורה בלבד [...] ואל תקשה עלי ממה ששנינו [...] 'תניא רבי אליעזר בן יעקב אומר: שמעתי שבית דין מְכִין ועונשין שלא מן התורה'".
הסבר את הקושיה, וכתוב את תשובת הר"ן על קושיה זו. (6 נקודות)
- ב.** הסבר כיצד החיוב להתרות בחוטא ממחיש את הצורך ב"משפט המלך", לפי הר"ן.
(4 נקודות)

30. חזון איש, איגרות

- א.** לפי חזון איש, מהו "ההבדל היסודי" בין נבואה לרוח הקודש? (3 נקודות)
- ב.** לפי חזון איש, מהי הסכנה בהטלת ספק באמתות דברי חז"ל? כתוב את ההוכחה מן ההיסטוריה שהוא מביא לחיזוק דבריו. (7 נקודות)

סוגיה 8 — שנת השמיטה

אם בחרת בסוגיה זו, עליך לענות על שלוש שאלות:

על שתיים מן השאלות 31-33 ועל אחת מן השאלות 34-35.

ענה על שתיים מן השאלות 31-33 (לכל שאלה — 20 נקודות).

31. א. הרב ישראל, טעמא דשביעתא

לפי הרב ישראלי, מה הם שלושת סוגי המצוות הנכללות במצוות השמיטה?

כתוב דוגמה אחת משלך לכל אחד מסוגי המצוות האלה. (7 נקודות)

ב. ריה"ל, ספר הכוזרי

(1) הסבר את הדמיון בין החסיד ובין המושל, לפי ריה"ל.

(2) לדעתך, כיצד התכונות של המושל עשויות לבוא לידי ביטוי בשנת השמיטה?

(6 נקודות)

ג. מדרש תנחומא

לפי המדרש, כיצד נקראים שומרי שביעית, ומדוע הם נקראים בשם זה? (7 נקודות)

32. א. האדמו"ר מגור, שפת אמת

לפי ה"שפת אמת", כיצד ביטול שמיטין ויובלות הביא לידי חורבן המקדש? (6 נקודות)

ב. האדמו"ר מסוכצ'וב, שם משמאל

"המלך קורא את התורה לאחר שנת השמיטה".

לפי ה"שם משמאל", מהי הסיבה לעיכוב הקריאה עד לאחר שנת השמיטה?

(6 נקודות)

ג. הרב אריאל, הלכה בימינו

לפי הרב אריאל, התורה יוצרת "איזון עדין בין הקפיטליזם ובין הסוציאליזם".

הסבר כיצד היא יוצרת איזון זה. (8 נקודות)

33. א.

ריה"ל, ספר הכוזרי

(1) תאר את המשל שריה"ל נעזר בו כדי להסביר את סגולתה של ארץ-ישראל.

(2) הסבר את הנמשל.

(6 נקודות)

ב.

רמב"ן, פירוש התורה

"וְשָׁמְמוּ עֲלֶיהָ אֵיבֵיכֶם" היא בשורה טובה".

לפי רמב"ן, מהי הבשורה הטובה? איזו ראייה היסטורית רמב"ן מביא לחיזוק דבריו?

(7 נקודות)

ג.

הרב קוק, אורות

מהו ההבדל בין הקשר של עם ישראל לארץ-ישראל ובין הקשר של כל העמים לארצותיהם?

(7 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 34-35 (10 נקודות).

34. א.

הרב קוק, שבת הארץ

"אותה הפעולה שהשבת פועלת על כל יחיד, פועלת היא השמיטה על האומה בכללה".

הסבר דברים אלה. (7 נקודות)

ב.

הסבר כיצד אכילת פירות וירקות קדושים בקדושת שביעית עשויה להעצים את הקשר

בין האדם לה'. (3 נקודות)

35. א.

כתב סופר, פירוש על התורה

לפי כתב סופר, מהו הקשר בין שנת השמיטה להר סיני בענייני מידות? (5 נקודות)

ב.

הרב עראמה, עקדת יצחק

מה שנת השמיטה מתקנת בנפשו של המקיים אותה? (5 נקודות)

בהצלחה!